

Det er nu min Mening, at man i 1922 stillede sig en Opgave, der var uløselig. Loven af 1922 rummer en Modsætning, og selv om der kommer en Forbedring, som det ærede Medlem Hr. H. P. Hanssen (Nørremølle) stillede i Udsigt, tror jeg ikke, det vil være muligt at skabe en Lov, som giver Tilfredshed. Det er min Opfattelse af dette Spørgsmaal. Men derfor kunde Loven jo udmærket godt være blevet benyttet. Den højtærede Minister sagde i sin Forelæggelsestale, at Menighedsraadene havde Skylden for, at den ikke blev benyttet; selv om den var uheldig, kunde den meget vel være blevet benyttet, og saa vilde de uheldige Virkninger have vist sig paa et senere Tidspunkt.

Naar Loven ikke er blevet benyttet i den Udstrækning, den kunde være blevet, skyldes det nu, som jeg tidligere har peget paa, ikke blot den Pris, Menighedsraadene forlanger for Jorden, men det skyldes ogsaa i nogen Grad det, at man fra politisk Side har set sin Regning ved at bære Ved til dette Baal. Man har søgt at holde Ilden ved lige, søgt at holde denne Lov af 1919 frem for Husmændene og Arbejderne dernede og faa dem til at tro, at det var en meget stor Sag. Det er en af Aarsagerne til, at denne Lov ikke er blevet benyttet i de tre Aar, der er gaaet. Men der er endnu en Aarsag til, at den ikke er blevet benyttet i det sidste Aars Tid, det er den uheldige Haand, den højtærede Minister aabenbart har til at ordne disse Forhold. Jeg beklager, at den højtærede Minister i Øjeblikket er borte, da jeg maa anvende nogle Minutter paa Omtalen af et uheldigt Forhold fra hans Side.

At der er Villighed fra sønderjydske Side til denne Udstykning, fremgaar af den Beretning, som der nu gentagne Gange er peget paa. Der staar at læse dér, at man samledes til et Møde i Haderslev, hvor man søgte at finde en Form for Udførelsen af denne Lov. Med den højtærede Formands Tilsladelse skal jeg oplæse, hvad man dér enedes om. Der staar i denne Beretning, som er afgivet af Formanden for de sønderjydske Menighedsraads Sammenslutning, Michaelsen, Kastvraa, at man „enedes om, at Kontorchef Buchwald i Henhold til de faldne Udtalelser skulde prøve at udarbejde et Forslag til en Overenskomst paa det Grund-

lag, at Ejendomsretten under alle Omstændigheder forblev hos Menighederne, og at den aarlige Afgift fastsattes efter de til enhver Tid gældende Priser“.

Nu er det, jeg mener, at den højtærede Minister har haft en meget uheldig Haand. For hvorfor har man ikke sørget for, at dette Forslag, som man dér enedes om skulde udarbejdes, er blevet udarbejdet? Jeg har haft Lejlighed til at tale med Deltagere i dette Møde, vel at mærke Deltagere, som ikke staar Menighedsraadene nær, men Folk, der nærmest maa henregnes til den anden Side, og de har haft den Opfattelse, at man den Dag havde skabt et brugeligt Grundlag. Men den højtærede Minister har overhovedet ikke ladet dette Forslag udarbejde. Derfor mener jeg, man kan sige, at han har haft en uheldig Haand.

I Stedet for at komme med dette Forslag kommer den højtærede Minister nu med det her foreliggende Lovforslag, som han paa Forhaand maatte vide vilde rejse største Parten af den sønderjydske Befolkning til Protest. Det er jo muligt, at enkelte Menighedsraad efter dette Møde i Haderslev har protesteret, men det fritager ikke den højtærede Minister for at indfri det Løfte, der var givet ved dette Møde. Naar man enedes om, at der skulde udarbejdes et saadant Forslag, maa jeg hævde, at Menighedsraadene havde Ret til at vente, at det var kommet. Saa kunde jo endda den højtærede Minister, hvis det var blevet forkastet, have præsenteret den danske Rigsdag det her foreliggende Forslag. Jeg er ikke et Øjeblik i Tvivl om, at naar dette Forslag fra den højtærede Minister ikke er kommet frem, skyldes det politisk Indflydelse. Det var denne Klassepolitik, som det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen skitserede, at nu var det de smaa Klasser i Samfundet, der skulde hjælpes med denne Jord, det var denne politiske Indflydelse, der satte ind, og jeg er ikke et Øjeblik i Tvivl om, at dér har vi Aarsagen til, at den højtærede Minister ikke er kommet med sit Forligsforslag.

Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen var jo meget skarp i sine Udtalelser om den Stilling, Menighedsraadene har indtaget. Jeg maa sige, at det var mig den mest overraskende Udtalelse, jeg endnu har hørt. Men jeg kom bagefter til at tænke paa, at